

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Vojaška diktatura na Japonskem?

Po nepotrjenih vesteh se uporniki niso udali, marveč so izsilili proglastitev vojaške diktature pod vodstvom bivšega vojnega ministra Arakija

London, 28. februarja. r. Iz Japonske prihajajo tako protislovne vesti, da si še vedno ni mogoče ustvariti prave slike o dogodbah in o trenutnem položaju. Dočim se je večerjal poluradno objavljalo, da vlada v japonski prestolnici mir ter da se vrše pogajanja z uporniki v svrhu mirne likvidacije upora, in so se zvečer razširile vesti, da so se uporniki že umaknili nazaj v vojašnice, so davi preko Sangaja prišlele naslednje nepotrjene vesti o novih krvavih borbah po tokijskih ulicah. Te vesti se zde dokaj verjetne.

Zasedanje vrhovnega vojaškega sveta

Po službenem poročilu, ki se ga do- biva vsa japonska poslanstva v inozem- stvu, se je večerjal sestaj v vojašnici žandarmerije vrhovni japonski vojaški svet pod predsedstvom cesarja Hirohi- te. Vrhovni vojaški svet je razpravljal o zadušitvi upora in je sklenil izdati vse potrebne ukrepe, da se upor čim prej likvidira. V to svrhu je bila tokijska garnizija okrepjena z močnimi oddelki vojske mornarice. Obenem je bila odre- žena najstrožja prekinitev vseh telefon- skih, brezžičnih in radijskih vezi v državi in v inozemstvu, da bi na ta način preprečili razširjanje upora v državi in napadno informiranje inozemstva. Kon- čno je bilo sklenjeno, da naj začasna vlada pod predsedstvom bivšega notra- njega ministra Gota ostane stalno zbra- na, da bi mogla sprejeti izdajati potrebna navedila. Upornikom je bil stavljen rok, da se morajo do 8. zvečer udati in vni- ti v vojašnice. Očividno, ki so glavni vodje upora, je bilo sporočeno, da lahko izbriže med aretacijo in obsedbo po naglem sodišču ali pa med samomorom s harakirim.

Krvavi boji v Tokiju

Uporniki so sprva pristali na tako likvidacijo upora pod pogojem, da se v največji meri upoštevajo njihove zahte- ve pri sestavi nove vlade. Ko pa je rok potekel, se vojaki niso vrnili v vojašni- ce, marveč ostali še nadalje zabarikad- irani v policijski direkciji in notra- njem ministrstvu. Vlada jim je nato po- daljšala rok za predajo do polnoči. Od takrat dalje menjajo zanesljive vesti o nadaljnjem razvoju dogodkov, ker so vse vezi prekinjene.

Po naslednjih vesteh, ki so prišlele davi v Sangaj, so se razvili po polnoči med uporniki in vlado četami krvavi boji.

Mikado ujetnik upornikov

Sangaj, 28. februarja. z. Tu so se razširile vesti, da je položaj japonske- ga cesarja skrajno kritičen. Zatrjuje se, da je ujetnik upornikov ter da ni- ma nobene zveze s člani začasne vlade in z vojaškim svetom. Smatra se, da je preglastitev vojaške diktature neizbež- na.

Regentski svet namestu vlade

London, 28. febr. z. Reuter poroča iz Sangaja, da je mikado ponudil uporni- kom kompromis na ta način, da bi uki- nil parlament in parlamentarni režim ter na mesto vlade, sestavljene iz poli- tikov imenoval poseben regentski svet, ki bi ga tvorili cesarski principi. V zvezi s tem se je vršilo v dvoru dolgotrajno posvetovanje med mikado in cesarski- mi principi Viga, Sika, Umi, Asaki, Kumi, Tekamacu in Cikibu. Baje pa so uporni- ki tudi ta predlog odklonili in zahteva- jo izrazito vojaški režim.

Proglasitev vojaške diktature — edini izhod

Sanghaj, 28. februarja. z. Danes do- polne ob 10. (krajevnega časa) so se v tukajšnjih diplomatskih krogih raz- širile še nepotrjene vesti, da je bila na Japonskem proglašena vojaška diktatu- ra pod vodstvom generala Arakija, ki je bil vojni minister v letih 1931 do 1934. Z japonsko prestolnico ni mogo- če dobiti nobene zveze, ker je ves pro-

met z inozemstvom še vedno prekinjen. Diplomati morajo vsa svoja poročila predhodno predložiti v cenzuro. Listi že dva dni niso izšli. Danes so izšli le trije listi, ki pa objavljajo glede upora samo uradna obvestila brez vsakršnih kome- tarjev. V sanghajskih krogih sodijo, da je položaj na Japonskem skrajno kriti- čen.

Po ratifikaciji francosko-ruskega pakta

Nemci so presenečeni, Poljaki nevoljni, Angleži vzne- mirjeni

Pariz, 27. febr. r. Francosko-ruski pakt je poslanska zbornica snoči ratificirala s 233 glasovi proti 164.

Berlin, 28. febr. A.A. Narodnosocialisti- ni krogi niso presenečeni nad glasovanjem v francoskem parlamentu o ratifikaciji po- godbe med Francijo in Sovjetsko Rusijo. Vodja urada za zunanjo politiko Adolf Rosenberg je izjavil, da je Nemčija pre- pričana, da bo ratifikacija imela težke po- sledice. V ostalem pa bo o stališču Nem- čije odločil Hitler.

Varšava, 28. februarja. A.A. Ratifikacija pogodbe med Francijo in Sovjetsko Rusijo je izzvala v poljskih političnih krogih zelo neprijetno razpoloženje. Poluradno glasil- o »Gazeta Polska« pravi samo čisto kratko: besede Lavala in Lavala in Bart- helemy nam izpričujejo, da se ta pogodba ne- tika zveze med Francijo in Poljsko.

London, 28. febr. z. Londonski krogi so- povoljno sprejeli ratifikacijo pogodbe v francoskem parlamentu. Nekateri krogi

menijo, da je bil morda trenutek za rati- fikacijo izbran neugoden. Najbrž bo Nem- čija sedaj izjavila, da je bila njena kam- panja proti lokarnski pogodbi upravičena. Vendar pa ti krogi izjavljajo, da so pomir- jeni zaradi zadnjega govora zunanjega mi- nistra Flandina.

London, 28. febr. A.A. Londonsko časo- pisje še ne piše mnogo o ratifikaciji po- godbe med Francijo in Sovjetsko Rusijo v francoskem parlamentu. Daljši kome- tar je objavil samo list »Daily Mail«, ki je svoj komentar naslovil »Velika grožnja Evropi«. List piše med drugim:

Ta dogodek bo izzval v Evropi novo kri- zo. Pakt je sprejet v Nemčiji z razumi- vim dvomom. Nemška vlada se bo postavi- la na stališče, da se s tem nadaljuje poli- tika oboroževanja Nemčije. Francija še ima časa, da odbije podpis tega pakta, ker ga mora tudi senat potrditi. Mnogi francoski krogi gledajo sami na ta pakt in na nje- gove posledice z največjim nezaupanjem.

Z abesinskih bojišč

Abesinci se omejujejo na manjše akcije, Italijani pa pripravljajo novo ofenzivo

London, 28. febr. A.A. Reuter poroča: Abesinci trde, da so izvajali še eno zma- go v okolici Aksuma, kjer so že pred ne- kaj dnevi popolnoma uničili eno italijan- kolono, ki je štela več tisoč mož.

Po vesteh iz eritrejskega vira, so Itali- jani v sektorju Aksuma in južno od Ma- kale znatno popravili ceste skozi ravnino Guja in utrdili svoje položaje, ki bodo se- daj služili kot izhodišča za novo gibanje čet. Ti položaji lahko prav tako prepreči- jo morebitno ofenzivo od strani Abesincev.

Ker so Italijani zavzeli glavne karavan- ske ceste v okolici Amba Alagija, so pri- šli armade rasa Sejuma in rasa Kase, da so se morale oskrbovati po slabih ce- stah z južnega. Medtem pa Italijani bujno pazijo, da bi preprečili vsak poskus rasa Sejuma ali rasa Kase, ki hočeja pre- sekati zvezo med italijanskimi oddelki, ki prodirajo proti jugu in severnim zaledjem. V sektorju Antale je nastopilo zatišje del- no zaradi dežja, delno pa tudi zaradi tega, ker sta se oba nasprotnika izčrpala v zad- nji težki borbi.

Dopisnik Reuterja poroča iz Adis Abe- be, da se je poskušalo delo italijanskega letalstva na jugu kot uvod v novo ofen- zivo generala Grazianija iz Sidama v smeri proti Alati, ki je važno križišče kara-

vanskih cest proti Adis Abebi, skozi po- krajino velikih jezer. Alata je oddaljena 250 km zračne črte od Adis Abebe.

Italijanska letala so hudo bombardirala mesto Ganir, ki je 200 km severovzhodno od Alate. Zaradi tega zaključujejo, da bo italijanska kolona, ki operira ob reki Se- beli, poskusila razgneti čete dedžasmača Bejena, ki zbira čete južno od Ilaja po po- razu rasa Deste. Med četami Bejena in italijanskimi oddelki se je začela prava gverilska borba na podnožju Ihada. Abesinski četniki so razvili veliko delavnost v dolini reke Sebeli.

Iz Desije poročajo, da so italijanska le- tala bombardirala na cesti med severno fronto in Badijo neko žensko, ki je prav- kar rodila in ki se ni mogla več skriti v gmovje.

Adis Abeba, 28. febr. A.A. DNE poro- ča: Na južno fronto je odšla divizija do- brovoljcev, sestavljena samo iz vojakov, ki so se javili Abesincem v službo, ki pa so prišli iz sosednih dežel Abesinije.

Najodločnejše se demantirajo vesti, da je- cesar predložil kakšne predloge za mir. Pri tej priliki je bilo znova poudarjeno, da cesar nikdar ne bo odstopil kakih delov Abesinije.

V Rimu čakajo na sklepe v Ženevi

Rim, 28. febr. A.A. O priliki razgovorov predvodnika italijanske vlade z velepo- slanikom Francije in Nemčije, poudarja diplomatski sodelavci agencije Stefani, da je to sodelovanje čisto razumljivo. Zadnje dni so se razvijali razni razgovori v Londo- nu in Parizu in je zato čisto legitično, da je Mussolini kot predsednik vlade in zunanji minister konferiral s tujimi veleposlaniki. Odlotke sestankov v Ženevi v veliki meri in- teresirajo Italijo, ki bo v slučaju poost- ritve sankcij dobila popolno svobodo. Kar

se tiče razširjenja sankcij, pravi diplomet- ski sodelavnik agencije, da bi to znatno po- slabšalo položaj v Evropi.

Rickett odpotoval v Adis Abebo

London, 28. febr. A.A. »Daily Express« objavlja vest, da je znani finančnik Rickett jutraj odpotoval v letalom v Adis Abebo. No poti se bo Rickett ustavil v Rimu, kjer bo imel razgovor z Mussolinijem.

Ljubljanski proračun

Glavna karakteristika: davki so povišani za 8.56 milijona Din

Ljubljana, 28. februarja. V mestni posvetovalnici je od danes dalje razgrnjen proračun mestne občine Ljubljan- ske za leto 1936-37. Predlog za novi pra- račun znaša 103.759.657 Din, dočim je bil lanski proračun 85.721.444 Din. Diferenca med lanskim in letošnjim proračunom zna- ša 18.038.213 Din. Med izrednimi izdatki je določenih za regulacijo Ljubljanske 2 milijona 523.374 Din in za šolsko poslopje za Bežigradom 5 milijonov. Po novem za-

konu o mestnih občinah morajo biti odslej vnešeni tudi dohodki mestnih podjetij v redni proračun. Dohodki mestnih podjetij so predvideni v novem proračunu z 46 mi- lijonov 26.181 Din. Trošarina je letos zvi- šana za 5.044.498 Din in znaša skupno 24 milijone 220.762 Din. Občinska doklada na državne neposredne davke je zvišana za 2.242.661 Din in znaša 8.870.046 Din. Taks- so zvišane za 1.287.254 Din in znašajo 10 milijonov, 4.081 Din.

Olajšave za odplačilo dolgov na banovinskih dokladah

Banska uprava razglasa:

Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o neposrednih davkih z dne 18. februarja 1934 predvideva v § 28 olajšave glede odplačevanja starih davčnih dolgov do konca l. 1932, v letnih obrokih. To za- konsko določilo pa ne velja za samouprave- ne doklade.

Utegnilo bi se vendar primeriti, da bi tudi izterjevanje takih dolgov na samo- upravnih dokladah v poedinih primerih moglo povzročati velike težkoče ali celo ogroziti eksistenco davčnih zavezancev. Da se to vsaj nekoliko omili ter prizadetim nudi odplačevanje starih zaostankov brez obcutnejših gospodarskih motenj, je ban- ska uprava le z okrožnico z dne 12. sep- tembra 1935, VII. No. 19822/1 priobčila vsem davčnim upravam, da je pripravljena v vseh primerih, kjer bi takojšnje izterja- nje zaostankov na banovinskih dokladi po-

vzročilo ogroženje eksistence davčnih za- vezancev, dovoliti odplačilne olajšave, ven- dar ne preko dobe treh let.

Davčni zavezanci, ki imajo na samo- upravnih dokladah zaostanke izpred leta 1933, pa vsled nepopolnih imovinskih in pridobitnih razmer tega dolga ne morejo takoj poravnati, naj potem pristojnih davčnih uprav vložijo kotkovane prošnje, da se jim dovolijo plačilne olajšave v smi- slu navedene okrožnice. Upoštevale se bo- do seveda le take prošnje, kjer bo dokaza- no, da bi takojšnja izterjava vsega stare- ga dolga onemogočila redno gospodarsko udejstvovanje posilca ali celo ogrozila njegovo eksistenco. Zaradi tega se za sta- re dolgeve izpod Din 200.— plačilne olaj- šave ne bodo dovoljevale. Banska uprava pa more dati plačilne olajšave le glede banovinske doklade, dovoljevanje plačilnih olajšav glede občinskih doklad pa spada v delokrog občin.

Zahvala angleškega kralja nar. skupščini

Beograd, 27. februarja. A.A. Predsed- nik narodne skupščine Stevan Cirić je do- bil od angleškega poslanika R. H. Campbella tole pismo v našem jeziku: Gospod predsednik! Nalog imam od Nj. Vel. kralja, svojega zvišenega su- verena, da sporočim vam in preko vas jugoslovenski narodni skupščini nje- go-

vo iskreno zahvalo za komemorativno sejo 22. januarja v spomin pokojnega kralja Jurija V. Nj. Vel. kralja je zelo ganil vaš govor, ki ste v njem izkazali spoštovanje pokojnemu kralju na tako ganljiv način.

Izvolite sprejeti g. predsednik izraze- mojega najglobljega spoštovanja. R.H.

Nov konflikt med Katalonijo in špansko vlado

Madrid, 28. febr. A.A. Havas poroča: Companys in njegovi tovariši so se se- stali, da bi razpravljali o odločitvi parla- mentarne delegacije glede režima v Ka- taloniji. Po sestanku je Companys izjavil časnikarjem: Sprejeta formula dokazuje nerazumevanje, ki se ne da opravičiti, po- tem ko je vendar znano, da je republika dala avtonomijo tej pokrajini. Mi in ves katalonski narod se močno protivimo, da bi bilo to besedilo odobreno. Sprejeti bi samo tiste omejitve, ki bi nam nalagale, da naj sodelujemo pri obnovi republike. Zato zaupamo v parlament, ki se bo sestel.

Do tedaj pa protestiramo proti odločitvam stalne parlamentarne delegacije, ki ni ho- tela poslušati imperativnega mandata, ki smo ga dobili ne samo od katalonskega naroda, ampak od cele republike. Zahte- vamo, da naj Katalonci sledijo našemu zgle- du, ker smo prepričani, da se bo spošto- vala volja naroda.

Gibraltar, 28. febr. A.A. Havas poroča: Mnogo beguncev iz Španije, ki pripadajo španski aristokraciji, je zapustilo Gibral- tar in se vrnilo v Španijo. Druge španske aristokratske družine so se vkrcale za Tan- ger in Marseille.

Abesinski cesar ranjen?

Rim, 28. februarja. A.A. »Piccolo« pri- naša vest iz Džibutija, ki jo je treba sprejeti z vso rezervno in ki pravi, da so iz Adis Abebe poklicali v Desije ose- bne zdravnika abesinskega cesarja. Razširile so se vesti, da je cesar resno obolen, ali pa da je ranjen.

Kdo je zadel 400.000 Din?

Pri današnjem žrebanju državne razred- ne loterije je zadel premijo 400.000 Din srečko št. 85.984, ki je bila od kolektore A. R. Pavlovič v Beogradu prodana potom Slovenske banke v Ljubljani. Kdo je sreč- ni lastnik te srečke, ni znano.

Vremenska poročila

z dne 28. februarja
Planica - Dom Ilirije po stanju 27. t. m. —2°C, barometer nestalen, sneži, jugozapad- ni veter, 85 cm snega, smuka dobra, ska- kalnice neuporabne, drsališče uporabno. Vršič, Krnica, Tamar po stanju 27. t. m.: 90 cm snega, pršilo na podlagi. Jesenice po stanju danes: —2°C, sneži, Koča pod Boga- tinom po stanju 26. t. m.: —2°C, malo ob- lačno, mirno, na 280 cm podlagi 12 cm pr- šiča novo zapadlega, smuka prav dobra.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

(Devize z všteto premijo 28.5%)
Amsterdam 2960.30 — 2974.90, Berlin 1749.20 — 1763.08, Bruselj 733.82 — 738.88, Curih 1424.22 — 1431.29, London 214.50 — 216.05, New York 4274.33 — 4310.64, Pariz 287.86 — 289.30, Praga 180.61 — 181.72, Avstrijski šiling v privatnem kliringu 9.50 — 9.60.

INOZEMSKJE BORZE

Curih, 28. februarja. Beograd 7.—, Pariz 20.21, London 15.80, New York 302.63, Bru- selj 51.58, Milan 24.30, Madrid 41.88, Am- sterdam 207.85, Berlin 123.—, Dunaj 56.90, Praga 12.69, Varšava 57.75, Bukarešta 2.50,

Pred ustanovitvijo zveze legijonarjev Jugoslavije

Važna konferenca dobrovoljnih organizacij in severnih dobrovoljcev v Celju

Celje, 26. februarja. V nedeljo, 1. marca ob 9.30 dopoldne se zbrali v dvorani hotela »Evropa« v Celju delegati naše dobrovoljske zveze in njenih organizacij, katerih člani so se po prevratu borili za svobodo severnih krajev Jugoslavije. Namen konference je, da se zaključijo lani započeta akcija za združitve vseh sorodnih pokretov v enotno vsedržavno zvezo. Po prvi tozadevni konferenci, ki se je vršila lani 10. novembra v Trbovljah, so posamezne organizacije sklicale obne zjre za ureditve vse potrebno v smislu sprejetih resolucij, tako da so razčiščena med posameznimi organizacijami že skoraj vsa vprašanja, ki bi utegnila na predstojeci konferenci ovirati uspešno delo za končno združitve vseh organizacij.

Načrt, ki ga je glede združitve zasnovala trboveljska Legija koroskih borec, gre za tem, da se osnuje za vso državo nova organizacija pod imenom Zveza legijonarjev Jugoslavije. K tej novi zvezi naj bi pristopile Zveza vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije, Udrženje vojnih dobrovoljcev borec za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije, Udrženje vojnih dobrovoljcev borec v Mariboru in Legija koroskih borec in sicer kot samostojne sekcije s starimi, novi zvezi legijonarjev prilagoditvi pravili. Nova zveza legijonarjev Jugoslavije bo po tem lakem neki vrhovni izvršilni forum vseh združenih organizacij, ki ga bodo tvorili predsedniki, podpredsedniki, tajniki in blagajniki v zvezi združenih sekcij. Vsekakor bo ta zruženji organizacijski forum lahko uspešneje zastopal interese v novi zvezi združenega članstva.

Zagreboško združenje dobrovoljcev borec za osvoboditev severnih krajev Jugoslavije je s početka zastopalo stališče, da naj bi posamezne slovenske organizacije, t.j. Zveza Maistrovih borec in Legija koroskih borec likvidirali, članstvo pa pristopilo v njihovo združenje, ki bi med tem skušalo izposlovati na merodajnih mestih pravice dobrovoljstva vsem, ki so se po prevratu borili na severni fronti. Zveza Maistrovih in Legija koroskih borec pa na ta načrt nista mogli pristati, ker je neizvedljiv in bi se s takim postopanjem a priori izločilo iz pokretov na tisoče naših najboljših in najodličnejših borec za svobodo severnih krajev Jugoslavije, ki se sicer niso borili kot dobrovoljci, a zato nimajo prav nič manj

zaslug za našo stvar na severni meji. Ni namen, da bi se z združitvijo pokret oslabil, marveč ojačal in kot tak koristil ne le interesom članstva, marveč tudi splošnim narodnim in državnim interesom.

Prav tako bi bila po zagrebškem načrtu težko izvedljiva tudi kasnejša organizacijska združitve vseh v zagrebškem združenju organiziranih severnih dobrovoljcev in borec v Savezu ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije, ker bi bilo treba spremeniti v tem smislu zakon o dobrovoljcih tako, da bi se priznalo dobrovoljstvo tudi onim borecem, ki so po prevratu niso prostovoljno javili k obrambi severnih mej, marveč so bili od posameznih komand v to pozvani.

Radi tega so se odločili za enostavnejši način združitve vseh sorodnih si pokretov vojnih dobrovoljcev in borec in to potomo Zveze legijonarjev Jugoslavije, v katero bodo lahko pristopile vse imenovane organizacije kot sekcije, torej tudi Zveza vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije. Onim severnim dobrovoljcem - borecem, ki so se ob prevratu res prostovoljno javili za obrambo ogroženih naših severnih mej, bo nova Zveza legijonarjev skušala pridobiti pravice dobrovoljstva ostalim zaslužnim severnim borecem pa primerna priznanja.

Nobenega dvoma ni, da bodo že na konferenci 1. marca v Celju storjeni definitivni sklepi o ustanovitvi Zveze legijonarjev Jugoslavije in o združitvi vseh sorodnih pokretov v njej. Novi zvezi bo treba ustvariti krepke temelje z modernim sodobnim programom brez vsakih političnih primesi, ker le tedaj bo podano jamstvo za trajno in uspešno delo te nove vsedržavne organizacije.

Nova Zveza legijonarjev Jugoslavije bo imela nalogo navezati stike z bratskimi čestimi, poljskimi in bolgarskimi legijonarji, da bo tako prej ali slej stvorjen močan vseslovenski legijonarski savez, ki bo postal poleg vseslovenskega sokolskega saveza močnega vez vseslovenske solidarnosti.

Konferenci, katere se bodo udeležili delegati Saveza ratnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije, Udrženja ratnih dobrovoljcev boraca za oslobodjenje severnih krajev Jugoslavije iz Zagreba, Zveze Maistrovih borec iz Maribora in Legije koroskih borec iz Ljubljane, Beograda, Celja, Trbovelj, Jesenice in ostalih okrajev iz Slovenije, želimo čim lepših uspehov.

Tehniki in pokojninsko zavarovanje

Tudi praktični tehniki se zelo zanimajo za novi zakon o pokojninskem zavarovanju

Ljubljana, 28. februarja. Niže tehnično osebje pri nas v nobeni stroki ne živi v zavidanja vrednih razmerah. Čeprav pri nas ni mnogo domačih strokovno šolanih tehničnih moči, vendar tehnik težko dobi službo, zlasti primerno svoji izobrazbi in ki bi mu res zagotovila eksistenco. Zato se pa praktični tehniki, organizirani v svoji organizaciji v Ljubljani, še posebno zavedajo, da morajo svoje pravice uspešno braniti le organizirani. Zdar, ko je v razpravi razširjenega pokojninskega zavarovanja za zasebne nameščence v vsej državi, skrbijo tudi absolutne naših delovodskih šol, kakšen bo novi zakon o pokojninskem zavarovanju in če bodo po njem dovolj zaščitene tudi njihove pravice. Zasebni nameščenci se navadno ne zanimajo dovolj za svoje pokojninsko zavarovanje in ne vedo kaj in pod kakšnimi pogoji jim nudi Pokojninski zavod. Praktični tehniki, ki pogosto ne dobe primerne službe, se pa zdaleč čase zelo zanimajo do kam segajo njihove pravice pri pokojninskem zavarovanju. Srečajo se priredili v društvenem lokalu v Delavski zbornici predavateljski večer o pokojninskem zavarovanju. Predaval je dr. J. Köstl, ki je eden naših najboljših predavateljev o zadevah socialne zakonodaje in zlasti zavarovalne tehnike. Predavanje je bilo zelo dobro obiskano.

Obrtni zakon določa v socialni zakonodaji mejo med delavskim in nameščenskim zavarovanjem, toda pokojninski zakon se v tem pogledu ne krije povsem z njim. Tehnično osebje je baš na sporni meji in ker se oba zakona ne skladata, je okrog četrtina zasebnih nameščencev, ki bi morali biti zavaranci pokojninskega zavarovanja, se nezavarovanih. Za tehnično osebje, absolutne naših delovodskih šol, je pa vendar točno določeno, da je zavezan pokojninskemu zavarovanju. Absolvent mora biti zavarovan četudi ne opravlja nadzorniškega ali strogo duševnega dela, kajti ročno delo se mora šteti za nadaljevanje njegovega izobraževanja, torej za duševno delo. Zato je absolvent, zaposlen kot ročni delavec v svoji stroki vendar zavezanec pokojninskega zavarovanja, a s tem ni rečeno, da so vsi absolventi, zaposleni pri takšnem delu, zavarovani. Delodajalci se radi upirajo temu zavarovanju in zato nastanejo čisto spori ki jih rešujejo od banov, uprave, preko ministrstva do državnega sveta. Zdar so mnogi absolventi prisiljeni prijeti za vsako delo, kar pa nekatera podjetja izražajo, kajti nameščence se navadno ne more tožariti s podjetjem, če pač hoče imeti zaslužek. Upamo pa lahko, da je to le prehodni pojav ter da bodo tehniki lahko dobili primerne službe, čim se bodo razmere zboljšale. V službah, ki odgovarjajo njihovi izobrazbi, ne more biti več takšnih sporov in nameščenci niso v nevarnosti, da bi izgubili pokojninsko zavarovanje.

Pogosto greše nameščenci sami, ker se dovolj ne zanimajo za pokojninsko zavarovanje, ne poznajo se, ali so sploh zavarovani, če tem manj pa, če so zavarovani.

vani pravilno. To se jim lahko prej ali slej zelo mašuje. Tako se čisto dogaja, da prihajajo na Pokojninski zavod zasebni nameščenci, ki so bili zaposleni desetletja, a so šele zdaj zvedeli, da so bili grdo ogujfani ter da bodo na stara leta prepuščeni bedi. Na višino starostne rente vpliva doba zavarovanja in višina zavarovanih prejemkov. V interesu nameščencev je, da se poznajo sami, kako so zavarovani.

Predavanje je bilo zelo poučno in nazorno, debata je pa pokazala, kako zelo so potrebni absolventi naših delovodskih šol organizirane zaščite že zaradi samega pokojninskega zavarovanja. Organizacija namerava prirediti poučna predavanja vsak teden.

Odpor proti Bat'i

Ljubljana, 28. februarja. Poročali smo že, da so pokrenili naši čevljarji odločno akcijo proti Bat'i, ki naj bi mu oblasti prepovedale vsaj sistematično organizirano prodajo obutve po znižanih cenah. Vprašanje konkurence v usnjarski stroki postaja od dne do dne bolj pereče in tako je bil trgovinski minister prisiljen sklicati posebno anketo, na kateri se je obravnavalo vprašanje Bat'e. Konferenca se je pričela v sredo v Beogradu, večeraj popoldne je bila pa zaključena. V sredo so govorili predsednik Zveze čevljarjskih mojstrov Ljubomir Sušakovič, zastopnik akcijskega odbora za zaščito usnjarske industrije Najman, predsednik Obrtne zbornice v Banjaluki Soša Zurnič, delegat Milan Čupak, v imenu usnjarske industrije Jakil iz Karlovca, tajnik jugoslovenske delavskega zveze Antić, zastopnik Bat'inih tvornic dr. Bajkić in vodja glavne zveze srbskih zemljoradniških zadrug Voja Djordjević.

Včeraj je odgovarjal dr. Bajkić predgovornikom, za njim sta pa govorila predsednik beogradske obrtne zbornice Milan Stojanović in tajnik podgorijske zbornice Vlada Radović. Sledil je govor tajnika ljubljanske zbornice dr. Josipa Pretnarja, ki se je solidariziral z vsemi proti Bat'i nastopajočimi govorniki. Govoril je o domačem in tujem kapitalu ter o domačih tvornicah, naglašujoč, da z njimi nikoli ni prišlo do konflikta, z Bat'o je pa prišlo. Razlika je samo v tem, kako kapital pri nas nastopa. Govornik napada Bat'o, češ, da tuj kapital lahko dela pri nas, toda delati mora drugače. Bat'a dela po metodah, po katerih se ne sme delati. Opozarja na primer, kako je prišel Bat'a v Metliko in je že čez 10 dni ostalo 40 delavcev brez dela. Na področju ljubljanske zbornice je bilo 4.000 čevljarjev, zdaj jih je pa že tisoč manj. Govornik se je dotaknil proizvodnje naših čevljarjev in naglašal, da plačajo za 250.000 parov čevljev kolikor jih izdelajo 1.000.000 Din davkov. Bat'a pa za pol milijona parov čevljev samo 160.000 Din. Nič ne nima proti Bat'im podružnicam, če delujejo v redu. Ker pa ne delajo tako, kakor bi bilo treba, smo proti njim. Govornik je prosil, naj se zaščiti naša industrija. Za njim je govoril v imenu Zveze industrijev g. Kuster, ki se je solidariziral s predgovornikom in zahteval, da se reši naša usnjarska industrija. Po njegovem mnenju je Bat'ina prošnja za zgraditev tovarne usnja samo izzivanje.

Govornik je prosil trgovskega ministra, naj to prošnjo odbije.

Govorilo je še več predstavnikov gospodarskih ustanov, končno je pa odvetnik tvrdke Bat'a Aca Pavlović v obširnem govoru pobijal argumente proti Bat'i naperjenih govorov. Zaključni govor je imel trgovski minister dr. Vrbančič, ki je obljubil, da bo predložil to vprašanje v odločitve vladi na temelju podatkov, ki jih je dobil na anketi.

Velika modna revija

Ljubljana, 28. februarja. Lepo uspele modne revije, ki so se že vršile v Ljubljani pod okriljem Obrtniškega društva, so dale nove pobude za zopetno tako prireditve v še večjem obsegu, ki bo letos v vseh gornjih prostorih Kazine in sicer od 21. do 29. marca. Srečali se je vršil o tem v prostorih zbornice za TOI razgovor prireditelne odbora, ki je pokazal, da so priprave že precej napredovale, obenem pa se je med razgovorom pokazalo, da imajo predstavniki in predstavnice naših modnih salonov ter domače oblačilne stroke vobče veliko dobre volje, obenem pa tudi znanja, kar zagotavlja že naprej velik uspeh prireditve.

Predsednik Obrtniškega društva g. Rebek je naglasil, da je že sedaj prijavljenih nad 30 razstavljalcev in izjavil, da bodo na reviji prikazane najelegantnejše modne kreacije, ki gredo popolnoma vzporedno z inozemskimi. Revija bo imela namen zainteresirati za domače modne izdelke vso našo javnost. Prav gotovo bo časoma uspešno prepričati kupujoče občinstvo, da so najlepši in prav nič manj kakor inozemski elegantni domači izdelki. S tem bo pa tudi pomagano uslužbenecem v naši oblačilni stroki in bo ostal denar doma.

Zborovanje planincev

Zidani most, 26. februarja. Pred kratkim so se zbrali posavski planinci k svojemu rednemu občnemu zboru, ki se je vršil v prostorih hotela Juvanič. Zanimanje za zbor je bilo precejšnje. Predsednik podružnice SPD Zidani most g. Bašo je po uvodnih formalnostih na poudaritev dveh umrlih članov gg. Ignacija Supana iz Brežic in Srečka Rajnerja iz Rajhenburga. Pozval je navzoče, da so počastili njun spomin. Pokojna člana sta si pridobila za posavsko podružnico mnogo zaslug, zato ju bo društvo ohranilo v častnem spominu.

V svojem poročilu je predsednik med drugim omenjal, da je s sedanjem poslovnim letom podružnica končala svoj 36 letni obstoj ter da je sedež podružnice SPD že deset let na Zidanem mostu. Iz tajniškega in blagajniškega poročila je razvidno da so društveni funkcionarji opravljali svojo dolžnost med letom zelo pošteno in varno. Pregledniki računov so predlagali odboru razrešnico, ki je bila sprejeta soglasno.

V novi odbor so bili izvoljeni skoraj vsi dosedanja funkcionarji s predsednikom g. Bašem na čelu. Izvoljena sta bila tudi dva delegata za skupščino. Društvo šteje 154 članov (ic).

Pri slučajnostih so se obravnavale tekoče zadeve. Lisco, ki je komaj dve uri hoda oddaljena od postaje Breg, je sicer dobro obiskana izletna točka, kamor prihaja vsako leto mnogo Zagrebčanov na oddih. Umestno pa bi bilo, da bi se za razvoj našega turizma delala propaganda med Ljubljaničani, kakor ju delajo nesebični zastopniki ostalih planinskih podružnic. Lisco ima najidealnejše smuške terene, tako za začetnike, kakor za izkušene smučarje, pa vendar ogromna večina smučarjev v Ljubljani, kakor tudi drugje le malo ve ali prav nič ne ve za njo. Zato je propaganda za Lisco in njene krasote velikega pomena.

SPORT

Občni zbor SK Amaterja

Trbovlje, 26. febr. V nedeljo, 23. t. m. dopoldne je imel tukajšnji SK Amater v gostilni Volker svoj občni zbor. Vodil ga je predsednik g. Varga, ki je posebej pozdravil navzočega delegata L. N. P. in častnega predsednika SK Amaterja g. inž. Debelaka iz Ljubljane, nato pa je na kratko poročal o uspehih in akcijah društva v preteklem poslovnem letu. — Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Bostič, je razvidno, da šteje klub 187 rednih članov. Pod okriljem kluba deluje 5 sekcij. Nogometna sekcija je lani priborila klubu prvenstvo Trbovelj. Med letom je bilo odigranih okrog 60 tekem. Klub je gostoval v Ljubljani, Celju na Jesenicah, v Litiji, Hrastniku, Zagorju in Zagrebu. Juniorji so odigrali 12 tekem, ki so pokazale, da si Amater pripravlja dober naraščaj. V jeseni se je ustanovila smučarska sekcija, ki šteje že 30 članov. Napovedani tečaji pa se radi pomanjkanja snega ne morejo vršiti. Pač pa je nastopila nedavno dramska sekcija z uspešno igro »Španeka muba« na sokolskem odru. Pridno se udeležujejo tudi šahovska sekcija, ki ima preko 30 članov. Lahkotletška sekcija, ki se prav tako uspešno razvija, je bila sprejeta v J. L. S. v Zagrebu pod pogojem, da začne obvezno gojiti lahko atletiko. — Blagajniško poročilo je podal g. Kovač. Klub je imel lani preko 10.400.— denarnega prometa, kar je za podočelški klub vsekakor visoka svota. To zlasti dokazuje delavnost klubovnih funkcionarjev in posameznih odsekov.

Po končanih poročilih je spregovoril g. inž. Debelak, ki je naglašal, da morajo imeti funkcionarji kluba vedno pred očmi namen športa za zdravje in pravilno vzgojo mladine. Ni namen športa nebrzdano razpohovanje strasti v tekmovanju med klubi in posamezniki, marveč mora biti šola vzgajanja mladine v plemenitosti in disciplini do bližnjega.

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri DANES PREMIERA!

Zeleni domino

Najnovejši Ufin velfilm, ki po svoji globoki in prekrasni vsebini spominja na »MASKARADO«. V glavnih vlogah BRIGITE HORNEY in popularni KARL LUDVIK DIEHL
Nov UFA zvočni tednik!

KINO SLOGA, tel. 27-30

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, ki mu načeluje g. Ribez, tajnik g. Bostič, blagajnik pa g. Rozman.

Pri raznoterostih je bil izvoljen za proslavo 10 letnega jubileja, ki bo letos, poseben odbor, ki mu načelujeta g. inž. Debelak in bivši predsednik g. Varga. — Radi igrišča je odbor sklenil, da se čimprej uredi in ogradi. Nato je bil soglasno z odobravanjem izvoljen častnim članom kluba dosedanja predsednik g. Varga, kateremu je v znak priznanja za uspešno vodstvo kluba v preteklem letu poklonil g. inž. Debelak lepo diploma. — Končno je bil odobren obsežen delovni program za prihodnje poslovno leto, nakar je predsednik zaključil občni zbor.

Zdravljenje mestnih ubogih

Ljubljana, 28. februarja.

Zaradi poslabšanja socialnih prilik, se je v Ljubljani zelo povečalo število onih, ki iščejo brezplačno zdravniške pomoči in brezplačnega zdravljenja v mestnem ambulatoriju. Zdravljenje prebivalcev mesta, ki dobe na socialno političnem uradu ubožni list, se vrši v najnujnejših primerih ob vsakem dnevnem času tudi v ordinacijah mestnih zdravnikov ali pa na domu bolnikov. V ambulatoriju samem je iskalo lani zdravniške pomoči 2340 bolnikov. Ordinacij, v ambulatoriju je bilo 8229, obiskov na domu pa 1746. Vštete pa niso brezplačne ordinacije mestnih zdravnikov izven ambulatorija v lastnih stanovanjih, na fizikatu in v zdravniških posvetovalnicah raznih društev in dobrodelnih ustanov.

Siromašni bolniki, ki sploh niso socialno zavarovani, so dobivali v ambulatoriju tudi brezplačna zdravila ter druge zdravilne pomočke, kakor bandaže, obliže itd. Več je bilo tudi bolnikov, ki so jih morali zdraviti z višinskim solncem ali potom zdravilnih kopeli, ki jih ima ambulatorij v palači OUZD. V izrednih primerih se je dovolilo zdravljenje na Golniku in zobozdravniška pomoč. Postavka za zdravila in zdravilna sredstva mestnim ubogim pa je premajhna zlasti v času krize, ko se vse več bolnikov poslužuje mestnega ambulatorija. Zaradi velikega prometa v ambulatoriju so postali zanj tudi pretni prostori. Za ambulatorij ki je sedaj v Mestnem domu, bo čim preje treba poiskati primernejše Prostore in sicer po možnosti v sredini mesta.

Prof. Lightman v očeh kritike

Ljubljana, 28. februarja.

Te dni je prispel v Ljubljano zanimiv gost, virtuos na orglice prof. Lightman. Najpreje se nam je predstavil v baru na nebotičniku, kjer je njegova umetnost na iniciativno bolgarsko - jugoslovenske lige v drugi polovici meseca februarja v Ljubljani. Zasedba glavnih vlog je naslednja: naslovno vlogo narodnega poslanca igra g. Cezar, njegovo ženo ga. Gabrijelčičeva, novinarka Gorilkova g. Jerman. V nadaljnjih vlogah nastopajo ge. Nablocka, V. Juvanova, Saričeva, Slavčeva, Severjeva, gg. Jan, Lipah, Plut, Kralj, Drenovec, Skrbinek, Bratina. Režija je prof. Sesto-va. Veljajo cene od 20 Din navzdol.

OPERA

Petek 28.: Ob 15. Kraljičin ljubljeneč. D. jaska predstava. Cene od 5 do 15 Din.

Sobota 29.: Katarina Izmajlova. Izven. Znižane cene.

Nedelja 1. marca: Ob 15. Traviata. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20. A propos, kaj dela Andula? Izven. Znižane cene.

Ponedeljek 2.: Zaprti.

SOKOL

— Vsem bratskim društvom in četam Sokolske župe Ljubljana. Prosvetni odbor Sokolske župe Ljubljana sklicuje v nedeljo 1. marca ob 9. v mali dvorani Sokolskega doma na Taboru sejo zbora društvenih in četnih prosvetarjev, ki je za vse udeležba na tem zboru strogo obvezna. Spored seje zbora je naslednji: 1. pozdrav predsednika ZPO; 2. poročila župnih prosvetnih referentov; 3. delovni program ZPO za leto 1936; 4. volitev novega župnega prosvetnega odbora za leto 1936; 5. razgovor o resoluciji zbora društvenih načelnikov in načelnici in sklepanje; o načelnem stališču sokolskih prosvetnih organov do nalog sokolske vzgoje; 6. predlogi društvenih in četnih prosvetarjev; 7. slučajnosti. Seje naj se udeležijo tudi vsi okrožni in prosvetarji, ev. pismeni predlogi naj se oddajo pred pričetkom seje pri br. predsedniku ZPO. Ker se bodo na seji obravnavale izredno važne zadeve, ponovno opozarjamo na polnoštevilno udeležbo vseh župnih edinic. Zdravo! ZPO.

— Masarykova proslava. Letos bo brat, aka českoslovaška republika na dan 7. marca proslavila rojstni dan prvega predsednika, ki mu je po njegovem odstopu hvaležni narod podelil naslov »prezident osvoboditelj« s posebnim zakonom kot državni praznik. Tudi naša dolžnost bodi, da se na primeren način spomnimo velike, ga moža, državnika in Sokola. Vsaka župa, na edinic na priredi v začetku marca predavanje, ki mu more služiti lanske leto poslani vzorec predavanja na Masaryku. Ljubljanske in okoliške sokolske edince pa opozarjamo na svečano proslavo, ki jo v večjem obsegu priredi sokolsko društvo Ljubljana—Vik dne 8. marca ob 20. v Sokolskem domu na Viču.

Delo človekoljubne organizacije

Občni zbor ljubljanskega pododborna društva Rdečega križa, ki šteje 2864 članov

Ob lepi udeležbi članstva in še posebej samarijanov se je vršil sredi v dvorani OUZD 8. redni občni zbor pododborna društva Rdečega križa v Ljubljani. Zbor je otvoril predsednik g. dr. Fetič, ki je uvo-

doma pozdravil prisotne, zlasti pa predsednika banovinskega odbora Rdečega križa, g. dr. Krejčiča, ki je kazal ob vsaki priliki polno razumevanja za položaj in potrebe ter delo ljubljanskega pododborna. V preteklem letu se je izkazalo, da so potrebe mnogo večje, kakor pa se je moglo nazvle trudu, napraviti. Razmere so vobče težko posegle v delokrog Rdečega križa. Ogromna večina članstva pa je ostala zvesta in je bil Rdeči križ zlasti podpiran po naših državnih namestnicah. Nabirala akcija je sicer našla tudi marsikje na težkoče in je bila sploh težavnejša, vendar je razmeroma dobro uspela. Rdeči križ je imel med letom tudi več lepih prireditev. Predsednik je omenjal še potrebe enotnejše organizacije socialnih akcij v mestu in posebno naglašal skrb za mladino.

Predsednik banovinskega odbora dr. Krejčič je izrekel pozdrave banovinskega odbora ljubljanskemu pododbornu ter mu čestital k uspešnem delu. Zahvalil se je za trud vsem funkcionarjem odbora in omenjal dalje da delo RK nima nikoli uglejenih potov. Delovne žrtve med letom so bile velike, veliki pa so bili tudi uspehi. Mnogo žolodkov je bilo potolaženih v šolski kuhinji RK, ustanovljene pa so bile tudi ferialne kolonije. Razdalo se je mnogo podpor v denarju in zlasti v oblekah. Naša človeška dolžnost je, da se še vse bolj oklenemo RK, da bo tako na humanitarnem polju še več in več uspehov. Predsednik dr. Fetič se je toplo zahvalil za izvajanja predsednika Banovinskega odbora, na-

kar je podal tajniško poročilo g. Malnarič. Iz njegovih izjav sledi, da se je v preteklem poslovnem letu zaključil nižji samarijanski tečaj, sedaj se pa vrši bolničarski tečaj. Odnosaji RK do naših oblasti so bili vedno pristrčni in korektni. Posebno ozke stike je imel pododbor s socialnim uradom mestnega magistrata, saj je šla njegova podporna akcija za ljubljanske reveže paralelno s tem uradom. Zdaj ima pododbor 9 višjih, 1148 rednih in 1707 pomožnih članov, skupno 2864 članov. Članstvo se je v preteklem letu pomnožilo za 651, kar znači vsekakor lep napredek v težkih časih, ko so prišle vmes še redukcije uradniških plač.

O delu prireditvenega odseka je poročala načelnica ga. Minka Krotova. Ta odsek je štel 18 članov in 18 članic. Glavno delo prireditvenega odseka je obstajalo v tem, da je izvršil pripravo za tradicionalno kresno prireditev na Gradu in da je prevzel skrb za prireditev v tednu Rdečega križa. Načelnica je mnenja, da je bolje zgotoviti delo v manj prireditvah, vendar pa naj bodo tiste izdelane z natančnostjo in širokopoteznostjo. Kresna veselica na Gradu je bila v vsakem oziru posrečena. Uspele pa so tudi prireditve v tednu RK.

O delu socialnega odseka je poročal g. dr. Mis. Iz tega poročila sledi, da se je razdelilo, kot uspeh nabiralne akcije, lani

nad 300 kg bele moke, 300 kg zdroba, 200 kg fižola, 200 kg riža, 100 kg belega zdroba, 50 kg slanice in mnogo kuriva. Skupna vrednost razdeljenega materiala je znašala približno 15.000 Din in je bilo obdarovanih skupno 160 družin ter poedincev. Dr. Mis je podal za tem še poročilo samarijanskega odreda RK. Samarijanski odred je tudi v preteklem letu krepko napredoval, tako v organizatornem, kakor v moralnem smislu. Disciplinarnost in požrtvovalnost vsakega posameznega samarijana in vodnikov je pripomogla, da se je lahko tudi v najtežjih okoliščinah odlično izpolnjevala samarijanska dolžnost. Načelnik je nato še podrobneje opisal vse prireditve in delo tega važnega odreda.

Iz poročila šefa pomladke RK g. Starmana izhaja, da ima Podmladek na ljubljanskih solah skupno 2579 članov. Iz blaginjskega poročila ki ga je podal finančni inspektor g. Mlejnik izhaja da poseduje društvo ob koncu leta okrog 56.000 Din gotovine v inventarju pa ima vrednosti 25 tisoč Din. Poročilo nadzornega odbora je podal višji svetnik g. Skalar, ki je predlagal odboru razrešnico, kar je bilo sprejeto soglasno. Po sprejetju proračuna za leto 1936 so sledile volitve predsednika ki je zopet nadvse marljiv dr. Fetič, za predsednico pa je bila izvoljena vedno delavna ga. Krotova. V upravo je bilo nato izvoljenih še 51 članov, ki si bodo razdelili delo po številnih odsekih pododborna. Na zboru so bili pozneje prečitani še samo stojni predlogi o ustanovitvi stalne počitniške kolonije na Trati v Poljanski dolini predlog o začasnih in stalnih splošnih okrevalskih za deco iz delnih sredstev ljubljanskega Pododborna, ter predlog o stalni ambulanti RK v Ljubljani, nakar je predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

19. junija bo popoln solnčni mrk

Videl se bo najlepše v Sibiriji, kamor se napoti več znanstvenih ekspedicij

Popoln solnčni mrk je že opetovano posegel v zgodovinske dogodke. Po stopnji civilizacije si je vsak narod drugače razlagal ta naravni pojav. Večinoma so si ga ljudje razlagali kot slabo znamenje. Razmeroma zgodaj je človek odkril perijode, v katerih se solnčni mrki ponavljajo, tako da jih je mogel napovedovati. Posebno na Kitajskem so bile te napovedi zelo v čast. To je bila glavna naloga dvornih zvezdoslovcev, ki so morali točno napovedati solnčni mrk, da je bilo mogoče pregnati solnce požirajočega zmaja. Kitajski anali beležijo en tak primer, ki dobro ponazorjuje te razmere. Bilo je leta 2137 pred Kristusom, ko zvezdoslovec Hsi in Ho nista znala napovedati solnčnega mrka in v usodnem trenutku so ju našli celo pijana. Za kazen sta bila usmrčena.

Zdaj seveda zvezdoslovci s solnčnim mrkom nimajo več takih težav. Vendar se pa še vedno zelo zanimajo zanj in se vedno tudi temeljito pripravijo na opazovanje. V kratkih minutah, ko lunina senca zakrije solnce, vidimo namreč v vsej lepoti solnčno atmosfero. Lepo se vidi njen najnižji del atmosfera, ognjeno morje žarečih plinov, silne erupcije in slednjič srebrenkasto krono, razprostirajočo se daleč okrog solca. Vse to so pojavi temeljne važnosti za proučevanje solca. Ker je pa solnce tipičen in najbližji reprezentant velikega števila stalnic, je njega proučevanje posredno tudi velike važnosti za proučevanje vsega svetovja. V kratkih minutah popolnega solnčnega mrka fotografirajo zvezdoslovci krono, njen spektrum in spektrum hromosfere, obenem pa merijo njeno jasnost in polarizacijo njene svetlobe.

Zadnje čase se je pa pridružilo solnčnemu mrku še mnogo novih problemov. Zvezdoslovci se zanimajo v prvi vrsti za lom svetlobnih žarkov v bližini solca in za učinek njegove privlačnosti. O lomu je prvi spregovoril Einstein na podlagi svoje relativitetne teorije in od začetka je bil to preizkuševalni kamen njegovih drznih dedukcij. V okolici solca se dajo namreč ob mrku fotografirati tudi slabe stalnice, ki jih je vpliv gravitacije spravljal iz nor-

maine lege. S skrbnim fotografiranjem in opazovanjem fotografij se dajo najti te abnormalnosti in potrditi po Einsteinu napovedani efekt. Dosedanje merjenja potrjuje Einsteineve račune v glavnih potezah, za podrobnosti bodo pa potrebna nova opazovanja.

Tudi širjenje elektromagnetnih valov na velike razdalje se uspešno proučuje ob solnčnem mrku. Za širjenje radijskih valov prihaja v poštev visoka atmosfera, med 100 in 500 km višine. Njeno električno stanje, ionizacija, je odvisno v prvi vrsti od solčne svetlobe. Zato so ta opazovanja vedno združena s solnčnim mrkom, ko nastopajo hitre izpremembe v razsvetljavi.

Ne smemo se torej čuditi, da se zvezdoslovci v novejšem času, pa tudi fiziki vseh narodov že dolgo prej pripravljajo na vsak solnčni mrk, da organizirajo dolge in drage ekspedicije v kraje, kjer se popoln solnčni mrk dobro vidi. Popoln solnčni mrk je časovno in krajevno dokaj redek pojav. Tako bo od leta 1930 do 1950 samo 13 popolnih solnčnih mrkov. Kraji, kjer se vidi popoln solnčni mrk, leže večkrat na zelo dolgem, a ozkem pasu. Na določeni kraj na zemlji odpade povprečno vsakih 360 let en popoln solnčni mrk. Najdaljši mrk traja petih 8, povprečno pa samo 3 do 4 minute. Slabo vreme je zad-

Frank Higham Seržant Flips

Roman.

Pri teh besedah je Jack Brackley vedno bolj odpiral usta in od silnega presenečenja jih dolgo ni mogel zapreti.

Bilo je že poldne, prvi gostje so prihajali, toda krčmar je še vedno sedel z debelihastim mošičem za hrastovo mizo. Nazadnje je izmenjal bankovec za sto funtov svojega lastnika in izginil neopazeno v umazanem žepu Jacka Brackleya.

— Na svidenje, dragi Proudley, — se je poslovil krčmar od gosta tako glasno, da so morali vsi slišati to ime.

— Živna si, kakršna si bil, — je pomislil Edward Cleenharp gredeč po stopnicah iz zloglasne beznice.

«Opoldanska izdaja! ... Zahrbtni atentat na policijskega uradnika. Višji inspektor Mac Hardy iz Scotland Yarda težko ranjen...» so kričali na vse strani hitreči raznašalci in mahali s svežimi izvodi novin. Cleenharp je kupil opoldansko izdajo in sedel v tramvaj.

Višji inspektor Hardy je ležal doma. Iz kupa belih blazinic je siala polna luna njegovega dobrodušnega obraza, to-

da oči so mu nemirno žarele. Na visokem, iz temnega lesa izrezljanem stolu z velikim naslanjalom je sedel seržant Josua Flips. Bleda, zgubana lica starinskega naslanjača so pritiskala na vso pojavo nekaj pagodno grotesknega.

— Če bi me vprašali, Flips — jaz ničesar ne vem, niti pojma nimam, kako se je to zgodilo, — je šepetal Mac Hardy. — Vse kaže, da je nekdo pošteno kresnil z gumijavko ali z nečem podobnim tako, da sem se takoj onesvestil. Ko sem se zopet zavedel, sem začutil silne bolečine v desnih ramih. Potem so mi povedali, da izvirajo bolečine od globoke rane, zadane z bodalcem ali dolгим tenkim nožem. Čutil sem, da mi slabijsi suknič in telovnik. Takrat se je sukalo okrog mene že več ljudi. K sreči se je zgodilo to pri nas v veži, da me ni bilo treba daleč nositi. Potem je bil pa takoj pri rokah zdravnik prof. Ragley, ki stanuje nekaj hiš naprej. Sel je baš nimo, ko se je to zgodilo.

Utrujen od napore je inspektor Hardy obmolnil. Globoko dihanje je pričelo, da je hudo izčrpan. Flips je naslonil brado na levo dlan in zrl nepremično na belo medvedjo kožo pred posteljo. Slednjič je pa vprašal:

— Ali mi nihče videl napadalca ali napadalec, ko so bežali iz veže, gospod

višji inspektor?

— Vsega tega jaz ne vem, dragi Flips. Vprašati boste morali hišnika ali redarja, ki so ga mimoidoči poklicali. Ta je gotovo takoj polzvedoval in povpraševal po pričah.

Seržant je želel višjemu inspektorju skorajšnje okrevanje in se hitro poslovil. Bil je že na pragu, ko ga je Hardy poklical nazaj.

— Še nekaj, Flips. Saj je vendar jasno, da so napadi na nas v zvezi z zadevo Bobba Kestona v baru »Flamingo«. Vas in mene so se že lotili. Preostaja še Plapman, ki je bil tudi z nama. Zelo bi se čudil, če bi ta svojat ne poskusila osvetitve se tudi njemu. Dobro bi bilo, seržant, če bi malo pazili nanj.

Josua Flips je napravil najzlastnejši obraz in odgovoril počasi: — To ni več potrebno, gospod višji inspektor... Vitruvija Plapmana so pred dobro uro potegnili iz Temze. Imel je prestreljeno glavo za levim ušesom.

Ravnatelj Britanskega muzeja Labory je povabil vsak teden svoje najbližje prijatelje in znance na večerjo. Že več let so se zbirali ob četrtkih ob osmih zvečer pri prijem stari samci, skoraj sami učenjaki in strokovnjaki na polju arheologije in umetnostne zgodovine. Priha-

2 veleatrakciji

1. v »Elitnem kinu Matici«

Osebnost gostovanje slavnega virtuozna na orglice

prof. Maxa Lightmana

(samo pri predstavah ob 7.15 in 9.15 zvečer)

2. PREMIERA VELEFILMA:

Adolf Wohlbrück

(znan iz filma »Maskarada«) in

SYBILLE SCHMITZ

v prekrasnem in napetem delu, polnem ljubezni, razkošja, lepote in godbe

Bil sem Jack Mortimer

Film, ki je največja senzacija sezije! Nov »Paramountov« tehnik!

Vstopnina običajna od 4.50 do 12.— Din!

Všed ogromnega zanimanja za te dve atrakciji in da se prepreči naval na blaginjah predprodaža vstopnic od 11. do pol 13. in od 15. dalje

Danes ob 4., 7.15 in 9.15

2 atrakciji v Elitnem kinu Matici

nja ovira, s katero zvezdoslovci pri tem računajo. Letos bomo imeli popoln solnčni mrk 19. junija. Pas, kjer se bo videl, se začne pri Malti ter gre preko Grčije, Rusije, Sibirijske do Japonske. Za opazovanje letošnjega solnčnega mrka bo prikladen zlasti Sibirija, kjer bo trajal dobri dve minuti.

V srednjo Sibirijo se napoti mnogo znanstvenih ekspedicij iz Evrope in Amerike opazovati solnčni mrk. Sovjetska vlada jim bo šla vsestransko na roko, saj bo to za njo zelo učinkovita propaganda. Prvič v zgodovini češke astronomije pripravljajo letos tudi češko astronomsko društvo ekspedicijo, ki bo šla v kraje severno od Kaspiskega morja opazovati popoln solnčni mrk. Na pot krene v maju, da bo mogla pripraviti vse potrebno za opazovanje.

Ruski učenjak Pavlov umrl

V Leningradu je umrl v sredo zvečer slavni ruski akademik Ivan Pavlov, star 84 let. Podlegel je pljučnici.

Ivan Petrovič Pavlov je bil rojen 26. septembra 1849 v Rjanzu kot sin pravoslavnega svečenika. Po dovršenih medicinskih študijah je postal privatni docent na petrogradski univerzi in poslan je bil v inozemstvo, da je izpopolnil svojo izobrazbo. Leta 1890 je postal profesor farmakologije na univerzi v Tomsku. Kmalu je odšel na vojno medicinsko akademijo v Petrogradu, kjer je zasedel kot prvi katedro farmakologije pozneje pa fiziologije.

Za 80 letnico rojstva so ga sovjetske oblasti visoko počastile in naravnost senzacionalen je bil govor komisarja za narodno zdravje Semjaska, ki je delal med drugim: Ta politični konservativec, lahko bi rekel revolucionar in nasprotnik boljševizma je bil v svojem delu revolucionar in je baš s svojo teorijo o pogojnih refleksih dal boljševikom v roke najmočnejše orodje v borbi proti filozofskemu idealizmu Pavlov je zapustil mnogo znanstvenih del, slovečih po vsem svetu. Leta 1904 je dobil za svoje delo Noblovo nagrado za fiziologijo in medicino. Lani je bil v Leningradu in Moskvi velik mednarodni kongres fiziologov, ki mu je predsedoval Pavlov.

Nov ženski poklic

V Ameriki imajo žene že več let poseben poklic, ki ga pri nas še ne poznamo. Na vseh ameriških listih in na plakatih vidite krasne obraze neznanih žensk kako drže v rokah čaše ali cigarete v ustih in kako kažejo svoje dražestne nožice, da delajo reklamo za liker, za cigarete ali svilene nogavice. Samo dve vrsti žensk lahko delata tako reklamo in obe sta izrazito ameriški. Prva je resen harmoničen obraz z mimimi očmi ali malo tršimi potezami, ostrega sportnega profila z ostanki indijanskega poretka. Drugi tip je prijazen, vedno nasmejan obraz velikih lepih zob, ne prekratkega, lepo oblikovane nosu in ne preširoke brade.

Zenske, ki delajo reklamo, zaslužijo tedensko 25 do 200 dolarjev. Toda s tem denarjem si morajo kupovati obleke in plačevati takse, da se obleka prehitro ne porabi. Oblek mora imeti taka ženska 12 do 14 večerjih, 7 klobukov, 3 plaščeve, med temi dva kožuha, jahalno obleko, pet kopalnih oblek in tri ročno pletene obleke.

Doba uspehov in povpraševanja po takih dekletih traja največ tri leta. Oblek, ki ga ljudje tako dolgo gledajo, ne da bi se naveličali, mora biti res zanimiv. Dekleta vedo, da njihova slava ne bo trajala vedno in zato skušajo izkoristiti kratko dobo svoje priljubljenosti, da pridejo h gledališču, filmu, radiu ali v nočne lokale.

Vse so zelo varčne in mnoge napravijo karijero pri filmu. Oblek, ki se da tako dolgo fotografirati, je že samo po sebi dobro pripomočilo za film. Izmed znanih filmskih igralk so začele mnoge kot modelke za reklamo, tako Kay Francis, Norma Shearer, Nancy Carroll, Magde Evans, Gilie Dove, Viola Dana itd.

Umrl je ruski emigrant

Te dni je pariški tisk kratko zabeležil smrt ruskega emigranta Aleksandra Gučkova, ki se sicer ni več pečal za politiko, pa tudi z rusko kolonijo v Parizu ni imel nobenih stikov, tako da ga sovjetsko poslanstvo sploh ni imelo v evidenci. In vendar Aleksander Gučkov ni bil čisto navaden emigrant. Bil je potomec bogate trgovske rodbine, njegova mati je bila Francozinja in že v zgodnji mladosti je kazal nagnjenje k pustolovski življenju. Po povratku s potovanja po Kitajskem je vstopil kot dobrovoljec v burško armado in se boril proti Angležem. Bil je ranjen in ujet. Seznanil se je pa z Winstonom Churchillom in pod njegovim vplivom je postal anglofil. Med rusko-japonsko vojno ni mogel na bojišče, ker se mu rane še niso bile zacelile in zato je deloval pri Rdečem križu. V Mandžuriji so ga pa Japonci z njegovo ambulanco ujeli.

Po povratku v domovino je posegel v politiko in v Dumi je zastopal takozvane oktohriste. Zanimal se je zlasti za vojaške zadeve. Opetovano je ostro nastopil proti velikim knezom, pa naj so zavzemali še tako visoke položaje v vojski. Leta 1914 je ostro nastopil proti zloglasnim vojnemu ministru Suhomilovu in vsej Rasputinovi kamarii. Od takrat ga je sovražila tudi carica. On je bil tisti, ki se je peljal s sulginom v Pskov k Nikolaju II. in mu predložil listino o abdikaciji. Prizadevanje Gučkova je šlo za tem, da bi Rusija lojalno nadaljevala vojno ob strani zaveznikov, toda petrogradski sovjet mu je prekrizal račune. Z Miljukovim je moral odstopiti in zapustiti Rusijo, ko so prišli boljševiki na krmilo.

V šoli

Profesor matematike deli dijakom popravljenе šolske naloge. Vsakemu dijaku takoj pove, kakšne napake je napravil. Enemu pravi: Rešiti bi bil moral enačbo z dvema neznankama.

— Da, gospod profesor, pritrđi dijak.

— Videl sem pa, da si jo reševal z dvema neznankama.

rici, je lord kar enostavno naročil svojemu tajniku, da mora priti vsak četrtek igrati, da bi njegovi prijatelji ne prišli ob zabavo. Moorman je bil omikan, skromen in dobro vzgojen in igral je skrajno. Čeprav se Moorman kart nikakor ni branil in so bili gospodje zelo prijazni z njim, je pomenil bridge vsak četrtek zanj vendar samo rafinirane peklenške muke.

Rekli smo že, da je bil sir Frederick vegetarijanec. Razen tega je sovražil alkohol in nikotin in od svojih uslužbencev je zahteval strogo abstinenco. V prostem času si je pa tajnik Moorman že znal pomagati. V restavracijah je dovolil mesa in vina, da ga celo prodajajo. Pa tudi trafik nikjer ne manjka. Toda v hiši ravnatelja Laboryja je bilo vprašanje, kako priti do prepovedane robe, mnogo težavnejše. Če bi bili vsaj tudi drugi gospodje prišči lordovih načel. Toda o tem ni bilo niti govora. Nesrečnemu tajniku na levici je sedel monsieur Tranquille in kadil eno fino francosko cigareto za drugo. Na desni strani je slišal Moormanu v ženi nos omamni vonj starega bergshirskega vina. Same izkušnje, ki bi omamile temke vsakega svetnika. A Fred Moorman ni videl svojega življenjskega cilja v tem, da bi postal asket ali mučenik.